

การผลิตอาหารสัตว์แบบลดต้นทุน คือ การลดราคาของสูตรอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ให้ต่ำลงในขณะที่คุณค่าทางโภชนาการของสูตรอาหารยังคงเดิม โดยวัตถุดิบที่นำมาทำอาหารสัตว์ลดต้นทุนจะประกอบด้วยสิ่งที่เกษตรกรปลูกได้เอง และมีอยู่ในไร่นาของตนเอง เช่น ข้าวโพด ผักสด ต้นกล้วย เป็นต้น

วิธีทำ

๑. ในการประกอบสูตรอาหารลดต้นทุน ต้องใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีคุณสมบัติที่ดี เช่นเดียวกับการประกอบสูตรอาหารชั้น ประกอบด้วย

๑.๑ **แหล่งอาหารหยาบ** ใช้พืชอาหารสัตว์ได้ทุกชนิด และเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เอื้อโยสูง

อาหารหยาบที่ใช้ควรมีศักยภาพในด้านการย่อยได้ และอัตราการย่อยได้สูง มีความสามารถทำให้อัตราการหมักสูง มีอัตราการสังเคราะห์จุลินทรีย์โปรตีนสูงกว่าอัตราการผลิตกรดไขมันที่ระเหยได้

๑.๒ **แหล่งอาหารโปรตีน** เช่น ปลาป่น กากถั่วเหลือง กากเมล็ดทานตะวัน กากงา กากเมล็ดฝ้าย

ใบพืชโปรตีนสูง เช่น ใบกระถินแห้ง ใบมันสำปะหลังแห้ง เป็นต้น

๑.๓ **แหล่งอาหารพลังงาน** เช่น มันเส้น ข้าวโพด รำ ข้าวฟ่าง เป็นต้น

๑.๔ **แหล่งแร่ธาตุ และอื่น ๆ** ได้แก่ กระดูก เปลือกหอย เกลือ ไคแคลเซียมฟอสเฟต วิตามิน และแร่ธาตุปลั๊กย่อย เป็นต้น

๒. นำวัตถุดิบทั้งหมดมาคลุกเคล้าให้เข้ากัน

๓. ใช้ น้ำสะอาด เทผสมพอประมาณ และคลุกเคล้ากับวัสดุให้เข้ากันเพื่อให้มีความชื้น ประมาณ ๖๐% สังเกตได้จากเมื่อนำมาปั้นเป็นก้อน ไม่มีน้ำไหลออกตามง่ามมือ

๔. ให้กินสดๆ หรือนำไปตากแห้ง โดยตากใส่แผ่นตะแกรง ผึ่งแดด ๒ วัน เก็บไว้ได้ ๒ เดือน

ข้อแนะนำ

๑. ความสม่ำเสมอของโภชนาการอาหารสัตว์ ขึ้นอยู่กับการจัดการ ต้องมีการวางแผนเรื่องการหาวัตถุดิบมา

ผสมอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย ๑-๒ เดือน ไม่เช่นนั้นจะเกิดปัญหาวัตถุดิบอาหารไม่เหมือนเดิม ส่งผลต่อการกินของสัตว์ที่ลดลง และส่งผลกระทบต่อผลผลิตด้วย หากหาไม่ทันก็จะทำให้เกิดการขาดช่วงก็จะส่งผลต่อผลผลิตเช่นกัน สำหรับวัตถุดิบอาหารสัตว์โดยเฉพาะที่หามาเองจากธรรมชาติ ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ เพื่อให้อาหารแต่ละมื้อ แต่ละวันใกล้เคียงกันมากที่สุด

๒. ความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อตัวสัตว์ หากมีการปนเปื้อนเชื้อ หรือสิ่งแปลกปลอมระหว่างการผสม อาจส่งผลให้สัตว์เสี่ยงต่อการป่วย หรือเกิดโรคอันไม่พึงประสงค์ได้ เช่น เกิดเชื้อราในอาหาร ดังนั้นต้องมีการตรวจสอบแหล่งที่มาและการเก็บรักษาให้ดี

๓. ความสะดวก/เวลาในการใช้ เกษตรกรต้องสละเวลา ไม่ตัวเองก็ต้องจ่ายค่าจ้างคนงานผสมอาหาร แต่หากไม่ติดปัญหาเรื่องนี้ก็สามารถทำได้

๔. การเก็บรักษา เกษตรกรต้องมีการวางแผนเช็คสต็อก เตรียมวัตถุดิบที่จะนำมาผสมอาหารให้ได้ และควรมีโรงเก็บอาหารที่มีดซิด ไม่เสี่ยงต่อการเกิดความเสียหาย อายุการใช้งานขึ้นอยู่กับความสม่ำเสมอของวัตถุดิบอาหารลืตนั้นๆ ด้วย

ผลตอบแทน : ต้นทุนอาหารสัตว์ผสมเอง (อาหารสัตว์แบบลดต้นทุน) ราคาถูกกว่า อาหารสัตว์สำเร็จรูป และเกษตรกรสามารถเลือกสรรวัตถุดิบมาผสมเองได้ สามารถรู้แหล่งต้นทางของวัตถุดิบอาหารที่หามาเองได้ ซึ่งจะทำให้การคำนวณค่าอาหารได้ง่าย สามารถปรับเปลี่ยนวัตถุดิบได้ในระหว่างการเลี้ยงสัตว์ เมื่อมีวัตถุดิบบางชนิดแพงหรือถูกกว่า

ประมาณการ

ลำดับ	รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
๑	โรงเรือน ขนาด ๒ x ๓ x ๒.๕ ม.	๓,๘๐๐	
๒	วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่หาได้ในท้องถิ่น จำนวน ๑๐๐ กก.	๑,๒๐๐	
๓	ถังพลาสติกแบบผสมปูน	๑,๐๐๐	
รวม		<u>๖,๐๐๐</u>	